

ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧИЙН ЁС ЗҮЙН ҮЛГЭРЧИЛСЭН ЗАГВАР

1.Төрийн албан хаагч нь албан үүргээ гүйцэтгэх явцдаа хууль тогтоомжоор итгэж хүлээлгэсэн бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхдээ иргэнтэй эелдэг, хүлээцтэй, тэвчээртэй, ажил хэрэгч, зарчимч, даруу төлөв харьцаж байх ёстой. Иргэнтэй бүдүүлэг, хүйтэн цэвдэг, дээрэнгүй, балмад, согтуу хөлчүү харьцах, түүнийг айлган бүрдүүлэх, дарамтлах, хасан боогдуулах эрхшээлдээ оруулах, хувийн харьцаа тогтоох, басамжлан доромжлох нь төрийн албан хаагчийн нэр төрийн унагаж гутаасан зан үйл болно. Төрийн алба хаагч нь албан үүргээ хэрэгжүүлэхдээ хүний нэр төрийг хүндэтгэж, түүний эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хангах ба хамгаалах ёстой.

2.Төрийн алба хаагч нь албан үүргээ хэрэгжүүлэх явцдаа хэнийг ч үндэс угсаа, хэл, арьсны өнгө, нас, хүйс, нийгмийн байдал, гарал, албан тушаал, шашин шүтлэг, үзэл бодол, боловсролоор нь ялгаварлан гадуурхах ёсгүй бөгөөд иргэнтэй шударга, тэгш харьцаж байгаагаа хөндлөнгийн хэнд ч ойлгогдох байдлаар илэрхийлж байх ёстой. Төрийн алба хаагч нь хэвлэл мэдээлэл, олон нийттэй харилцахдаа төвийг сахисан байдлыг хангаж, хувийн итгэл үнэмшил, үзэл бодлоо илэрхийлэхээс зайлсхийх ёстой.

3.Төрийн албан хаагч нь шударга зан үйлийг эрхэмлэн баримтлах учиртай. Хүлцэж болохуйц алдаа дутагдал байдаг ч хэрэв төрийн алба хаагч шударга бус зан үйл гаргавал иргэд яагаад ч уучилж үздэггүй, шударга бус явдлыг тэвчдэггүй гэдгийг цаг ямагт онцгой анхаарах ёстой. Голч шударга байдлыг төрийн алба хаагчийн эрх зүйн хамгийн нандин чанар хэмээн үзвэл зохионо. Төрийн албан хаагч нь хувийн болон нийгмийн амьдралдаа нэр төртэй, үнэнч, зарчимч, хүндлэл төрүүлэхүйц байдлыг эрхэмлэх ёстой.

4.Төрийн албан хаагч нь хахууль авах ёсгүй. Хяхууль нь шударга бус болон ёс суртахууны нандин чанарыг хөсөрдүүлж, төрийн нэр хүндийг олон түмний дунд гутаадаг учрыг сайтар ухамсарлах ёстой. Төрийн алба хаагч нь албан үүргээ гүйцэтгэсэнтэй холбогдуулан хувь хүн болон хуулийн этгээдээс шагнал (бэлэг, мөнгөн шагнал, зээл, үйлчилгээ, зугаа цэнгэлийн ба амралтын төлбөр, тээврийн хэрэгслийн зардал болон бусад шагнал) авахыг эрс хатуу цээрлэнэ. Төрийн албан хаагч нь хувиараа болон итгэмжлэгдсэн этгээдээрээ дамжуулан аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэх ёсгүй.

5.Төрийн албан хаагч нь албан үүргээ хэрэгжүүлэхдээ хариуцлагатай, сахилга баттай ажиллах ёстой. Аливаа шийдвэр гаргахдаа асуудал (гомдол, өргөдөл, хүсэлт, зэрэг) хэрэг маргааны үйл баримт, хэрэглэх хууль тогтоомжийг бүхий л талаас нь нухацтай дүн шинжилж, аливаа эргэлзээ тээнэглэлгүй болтол нь тунгаан лавшруулж шалгасан бодит дүгнэлтэд үнэлэгдэх ёстой. Төрийн албан хаагч нь хэрэг, маргаан, асуудлын талаар сэжиг таамагт үндэслэн урьдчилан дүгнэлт хий, түүнийгээ батлахын тулд улайран хөөцөлдөж, нэг талыг баримтлах ёсгүй. Өөрт мэдээжийн санагдсан таамаг буюу эсхүл шийдлийг шүүрэн авч хэрэглэх замаар хөнгөн гоомой хандах ёсгүй бөгөөд тухайн асуудлыг байнга лавшруулан нягталж, эргэж магадалсан байх ёстой. Хуулиар тогтоосон бүрэн эрхээ нарийн нягт, няхуур, нухацтай, өндөр шаардлага тавьж, өөртөө хяналт тавьж хэрэгжүүлэх нь аливаа алдаа эндэгдэл гаргахаас төрийн алба хаагчийг сэрэмжлүүлнэ. Удирдах албан тушаалтан ёс зүйн хувьд бусдад үлгэр дуурайлал үзүүлж байх ёстой.

6.Төрийн албан хаагч нь албаны үүргээ хэрэгжүүлэхдээ итгэл дааж ажиллах ёстой. Голч шударга, үнэнч, чармайлттай, туйлбартай, хүнийг сонсож чаддаг, тэсвэр тэвчээртэй, худал амладаггүй хуурч мэхэлдэггүй, хоёр нүүрлэдэггүй чанараа хөсөрдүүлбэл итгэл даахгүй гэдгийг байнга санаж ажиллах ёстой. Хууль зүй, дотоод хэргийн салбарын нэр хүнд алба хаагч нэг бүрийн нэр төрөөс шууд шалтгаална.

7.Төрийн алба хаагч нь төрийн байгууллагад тогтоосон хөдөлмөрийн дотоод журам, албан тушаалын тодорхойлолтод заасан чиг үүргийг сахин биелүүлж, албаны бус зорилгоор материал-техникийн, санхүүгийн хэрэгсэл, төрийн бусад эд хөрөнгө, албаны мэдээллийг ашиглах ёсгүй. Төрийн алба хаагч нь төрийн болон хуулиар хамгаалагдсан бусад нууцыг хадгалж, албан үүргээ гүйцэтгэх явцад олж авсан иргэний хувийн амьдрал, нэр төрийг хөндсөн мэдээ сэлтийг задруулахгүй байх ёстой.

8.Төрийн албан хаагч нь хууль тогтоомжоор ногдуулсан албан үүргээ зохих ёсоор хэрэгжүүлэх, хэрэг болон асуудлыг чирэгдэлгүй, сунжруулахгүй шийдвэрлэхэд нэн шаардлагатай мэдлэг, мэргэжлийн ур чадварыг эзэмших талаар байнгын хичээл зүтгэл гарган, чармайлттай ажиллах ёстой.

9.Хууль зүй, дотоод хэргийн салбарын төрийн тусгай алба хаагч нь олгогдсон эрхийг хуульд нийцүүлэн ашиглах бөгөөд үйл ажиллагааныхаа явцад иргэн ба аж ахуйн нэгжийн эрх ба хууль ёсны ашиг сонирхлыг хөндөх ёсгүй. Төрийн тусгай алба хаагч нь цагдан хорих, барьцаа авах зэрэг таслан сэргийлэх

арга хэмжээг хэрэглэх, баривчлах зэрэг шийтгэлийг ногдуулахдаа хуульд заасан үндэслэл тухайн тохиолдолд бодитой, баримттай байгаа эсэхийг нухацтай авч үзэж, лавшруулан шалгаж, алдаа гаргахаас сэрэмжлэх ёстой. Төрийн тусгай алба хаагч биеийн хүч, тусгай хэрэгсэл, галт зэвсэг хэрэглэхийг урьдал болгогүй гагцхүү тэдгээрийг үүргээ гүйцэтгэхэд зайлшгүй онцгой тохиолдолд шаардагдах хэр хэмжээнд тохируулан ашиглах ёстой.

10.Төрийн тусгай алба хаагч (цагдаагийн алба хаагч) нь гэмт хэрэг, зөрчил золгүй тохиолдлоос хохирсон болон биеэ хамгаалж чадахгүй өөр бусад байдлаар амь нас нь аюултай байдал байгаа иргэнд хүнлэг энэрэнгүй хандаж, юуны өмнө эмчийн өмнөх тусламж үзүүлэх ёстой. Төрийн тусгай алба хаагч нь саатуулагдсан хүмүүсийн эрүүл мэндийг бүрэн хамгаалах, тухайлбал, шаардлагатай тохиолдолд эмнэлгийн тусламж үзүүлэх яаралтай арга хэмжээ авах ёстой. Төрийн тусгай алба хаагч (мөрдөгч) нь аливаа иргэний шударгаар олж авсан хөдлөх үл хөдлөх хөрөнгийг хууль бусаар битүүмжлэх ба хураан авахыг эрс цээрлэж, хэрэгт холбогдсон шалгуулагчийн гэр бүлийн гишүүдийн хэвийн амьдралд хайр найргүй, хүнлэг бус хандахаас байнга сэрэмжлэх ёстой. Төрийн тусгай алба хаагч эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийн доромжлон харьцах аливаа үйлийг хийх, өдөөн турхирах болон эвлэрэнгүй хандах ёсгүй.

.....oOo.....